

Het Onzevader overreiken

Viering en catecheseaanbod op de weg naar doopsel en vormsel

Mensen begeleiden op weg naar het vormsel kan niet los gezien worden van de deelname aan het leven van de kerkgemeenschap. Zij zullen namelijk pas dieper gaan aanvoelen wat christelijk geloven inhoudt, wanneer zij andere christenen leren kennen, wanneer zij kijken en luisteren hoe gelovigen vieren, wanneer zij zelf stap voor stap de liturgie beleven en ervaren hoe het is om 'thuis te komen' in de vieringen van de parochiegemeenschap. Dat 'stapsgewijze' kan gebeuren aan de hand van een aantal kernmomenten, die op de weg van de initiatie het geloof laten kiemen, het voeden en verdiepen. Een dergelijk moment is het **overreiken van het Onzevader**, tijdens een eucharistie in advent of veertigdagentijd. Het is een moment waarop de Kerk de aloude woorden van het gebed toevertrouwt aan haar 'leerlingen'.

De viering van het overreiken van het Onzevader is vanouds binnen de weg van het catechumenaat, de leerschool van het christen-woorden, een belangrijk moment geweest. Zoals het gebeurde in de vroege Kerk wordt het ook nu nog aan het einde van het catechumenaat op plechtige wijze liturgisch overgereikt, zoals dat ook met de geloofsbelijdenis gebeurt. Met het overreiken wordt aan de kandidaten gevraagd om zich deze tekst eigen te maken door de woorden van buiten te leren - par coeur - maar door ook de betekenis ervan te overwegen. En om de uitdaging die erin verwoord wordt te realiseren in het leven van elke dag.

Voorafgaand

Op een zondag voorafgaand aan deze viering kan de voorganger aan de parochiegemeenschap de traditie duiden van het overhandigen van het Onzevader. Dit moet klinken als een warme oproep aan heel de gemeenschap om getuige te zijn van het gebeuren.

Van oudsher behoort het Onzevader tot het bezit van allen die door het doopsel kinderen van God zijn. Het is als het ware de basistekst bij en voor elk biddend samenzijn. In de viering wordt de tekst als een bijzonder waardevol document aan de kandidaat dopelingen en vormelingen gegeven. Met enkele creatieve mensen wordt daarom goed nagedacht over de stijl, de visuele vormgeving van de

tekst, de grootte van het document of de kaart. Want ook deze elementen zijn belangrijk om de kostbaarheid en de waarde te weerspiegelen van het gebed.

Waarom men zeker moet denken is een uitvergroot exemplaar van deze kaart, die men goed zichtbaar opstelt in de buurt van het altaar. Wanneer de kandidaten na het eucharistisch gebed de orantehouding willen aannemen, gebeurt dit immers best niet met hun gebedskaart in de hand.

De kandidaten worden samen met hun geloofsvriend(en) uitgenodigd om naar de 'gewone-parochieviering' te komen. Een geloofsvriend is iemand die (in naam van de gemeenschap) de taak heeft opgenomen om samen met de kandidaten op weg te gaan.

Op de dag zelf

De kandidaten zitten tijdens de viering bij hun geloofsvrienden. De ritus van de overhandiging van het Onzevader gebeurt na de homilie, het eigenlijke bidden van het gebed heeft plaats, zoals vanouds, na het eucharistisch gebed.

- **Overhandiging van het Onzevader**

Na de homilie worden de kandidaten uitgenodigd om voor de trappen van het altaar te komen staan, of om een kring te vormen rond het altaar.

V. *Jezus leerde zijn leerlingen bidden.*

Hij gaf hen eenvoudige woorden,

een kort en helder smeekgebed.

Deze woorden zijn van generatie op generatie overgeleverd.

We mogen dit kostbare gebed

dat Jezus ook aan ons gegeven heeft,

niet verloren laten gaan.

We krijgen de opdracht om het op onze beurt verder te leren

aan deze mensen,

en hen te helpen om vanuit deze woorden te leven,

bereid om te delen en te vergeven;

omdat wij weten dat God zelf

ons daarvoor de kracht zal geven.

Daarna vraagt de voorganger om gebedsstilte en bidt:

*V. Laten wij bidden voor deze kandidaten,
die op weg zijn naar het sacrament van het doopsel/ vormsel.*

De voorganger strekt de handen uit over de groep en bidt:

*V. Almachtige God,
help deze kandidaten voor het doopsel/ vormsel om dieper te geloven,
om intenser tot U, God en Vader, te bidden.*

Schenk hen uw heilige Geest.

Geef hen uw kracht om in het voetspoor te gaan van Jezus onze Heer.

De voorganger richt zich vervolgens tot de kandidaten:

*V. Vandaag ontvangen jullie op een bijzondere wijze het Onzевader.
Dit gebed, dat Jezus aan zijn leerlingen leerde,
is voor elke christen bijzonder.
Bid en zing het, vaak,
en laat de woorden ervan diep in je hart en je leven doordringen.*

Onze Vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd,
uw rijk kome,
uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren,
en breng ons niet in beproeving
maar verlos ons van het kwade.

www.nieuwonzevader.be

www.halewijn.info

Bischoffsconferentie
van België

www.kerkinnood.be

Vervolgens wordt de kaart door de voorganger overhandigd. Eventueel kan men op dat moment zachte instrumentale muziek voorzien. Vervolgens gaan allen naar hun plaats.

- **Bidden van het Onzevader**

Na de slotdoxologie van het groot dankgebed nodigt de voorganger de kandidaat vormelingen uit om vooraan te komen staan, en de orantehouding aan te nemen.

V. *Mag ik jullie uitnodigen om met mij de handen te openen en op te heffen.
Zo kunnen we ons hart meer openstellen om onze dankbaarheid te tonen
tegenover God die de Vader is van alle mensen.*

*Onze handen spreken – terwijl we het Onzevader bidden –
een taal van liefde en dankbaarheid,
een taal van vragen en geven.*

V. *Laten wij nu bidden tot God, onze Vader,
met de woorden die Christus ons gegeven heeft.*

Samen met de hele parochiegemeenschap wordt gebeden:

*Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd,
uw rijk kome,
uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren
en breng ons niet in beproeving
maar verlos ons van het kwade.*

- **Zendingswoord**

In het zendingswoord moedigt de voorganger de kandidaten en alle aanwezigen aan het Onzevader vaak te bidden.

Suggesties voor een catechese aansluitend bij deze viering.

Als dit catechesemoment direct aansluit bij de viering kan men ook voor de geloofsvrienden, en belangstellenden vanuit de gemeenschap een ‘geloofsontmoeting’ organiseren (een opdracht voor een parochiale werkgroep?) Men kan dan opteren voor een ervaringsgesprek (wat heeft de viering met/aan mij gedaan?), een ontmoetingsgesprek, een evangeliegesprek.

Deze catechese begint met een uitwisselingsronde tussen de kandidaten zelf, waarbij zij een aantal vragen en opdrachten voorgelegd krijgen. Men kan deze ronde ook uitbreiden door de andere aanwezigen te laten reageren.

Enkele suggesties:

1. De betekenis van deze viering

Wat is er gebeurd tijdens de viering?

Waarom was het een viering met heel de parochiegemeenschap, waarom niet ‘een viering onder ons’, enkel met de doopkandidaten en vormelingen?

Verschillende kruisbeelden bekijken...

- Welk beeld van Christus komt naar voor?
- Welke uitdaging – opdracht – krijgen wij?

2. Het Onzevader

*De begeleiders delen kaartjes uit met fragmenten uit het-evangelie: Lc 11, 1-8; Mt 6, 7-15.
Allen lezen even in stilte.*

- Wat heeft Jezus gezegd toen zijn leerlingen Hem vroegen om hen te leren bidden? (zie) Waarom zouden de leerlingen van Jezus dit aan Hem gevraagd hebben?

Wie heeft ons dus eigenlijk de woorden van het Onzevader geschonken? Op school? Thuis?

- Waarom beginnen we het gebed met ‘ONZE Vader’? Waarom zouden we God niet gewoon (alleen maar) *mijn Vader* noemen?

Noot: Het gebruik van ‘ONZE’ in het Onzevader nodigt mij meteen uit om rond te kijken, en anderen te betrekken in mijn gesprek met God, al is het maar in gedachten. Het toont dat ik die Vader met anderen zal moeten/mogen delen. Maar hoe dan ook behoort die Vader ook mij een beetje toe. Hij is er voor mij. Hij is in mij geïnteresseerd en stelt zich beschikbaar voor mij. God is mijn Vader, Hij wil voor mij zorgen, mij beschermen en liefhebben. Het gebed is gericht op God én op elkaar. In het gebed kunnen we elkaar vinden. Het zorgt voor eenheid.

- Waarom geven mensen elkaar soms een hand tijdens het bidden van het Onzevader? Waarom die verbondenheid? Of waarom nemen ze de *orante-houding* aan?

Noot: De orantehouding is vanouds de gebedshouding bij uitstek: we strekken onze handen uit naar God als een smekeling, of als teken van lof en dankbaarheid.

Aan de kandidaten wordt gevraagd om de gebedskaart die ze tijdens de viering overhandigd kregen opnieuw voor zich te nemen. Aan de hand van deze kaart overlopen de begeleiders het Onzevader.

Noot: Er zijn twee delen in dit gebed. Het eerste deel gaat over wat God verlangt. Jezus leert ons om eerst en vooral open te komen voor het verlangen van God voor onze wereld. We laten als het ware onze eigen vragen en problemen even los om mee te bidden met God zelf. God verlangt een wereld waarin mensen ruimte voor Hem maken. Waar zijn Naam mag klinken. Waar zijn rijk kansen krijgt om te groeien. God verlangt naar een samenleving met respect en verdraagzaamheid.

- Wat vertelt dit gebed over God?
- Wat zeggen we in dit gebed over God?
- Wat betekenen de woorden *‘Uw naam worde geheiligd? ‘Uw wil geschiede op aarde’?*
-

Het tweede deel gaat helemaal over de noden van de mensen. Het zijn er drie: we hebben nood aan voedsel in de echte én de verbeeldende betekenis; we hebben nood aan vergeving - we vragen aan God dat Hij ons vergeeft en terzelfdertijd vergeven we elkaar; ten slotte vragen we om ons te helpen om niet in ‘beproeving’ gebracht te worden, om niet te vallen voor het kwaad waaraan we als vrije mensen kunnen toegeven. We vragen om bevrijding, om verlossing.

- Wat vragen we in dit gebed aan ‘onze God en Vader’?
- Met welke woorden doen we dat?

3. Mogelijke suggesties voor een creatieve afsluiting

Je kan de tekst van het Onzevader op papier schrijven en dit in strookjes knippen. Aan elke kandidaat geef je een dergelijk kaartje. Ze worden dan uitgenodigd om de kaartjes in de juiste volgorde te leggen.

Je kan enkele moeilijke woorden of begrippen op een kaartje schrijven, en op een ander kaartje de bijhorende verklaring. De kandidaten worden uitgenodigd om de kaartjes die bij elkaar horen te zoeken en met de juiste plaats in het Onzevader te verbinden (een vorm van Domino-spel).

Je kan in tijdschriften en kranten, foto’s laten zoeken die bij het Onzevader horen, om een collage te maken die het gebed in beeld brengt.

4. Suggesties voor de begeleiders van catechesemomenten over het Onzevader

Het kan verrijkend zijn om voorafgaand aan het catechesemoment zelf het Onzevader te herontdekken met de catechisten en de andere begeleiders. Voor begeleiders die de betekenis van het Onzevader voor anderen wil ontsluiten, kan dit een boeiende (ook persoonlijke) tocht worden.

- De begeleiders kunnen een leesgroepje vormen, waarin het boek van *Gerhard Lohfink* besproken wordt, *'Het Onzevader opnieuw uitgelegd'* (Halewijn, 2016). In dat boek staan bewerkte suggesties en vragen, die helpen om het eerste gebed van de christenen beter te leren kennen. Bij elk hoofdstukje in het boek worden zorgvuldige verwerkingstips aangeboden.
- Daarnaast kunnen begeleiders ook een korte en eenvoudige versie van het boek doornemen in de door de ICLZ en ICC uitgegeven brochure *'Hernieuwde kennismaking met het Onzevader'* (Halewijn, 2016)
- Wie op zoek is naar informatie over het Onzevader, naar publicaties, speciale gebedskaarten en ander voorgedrukt materiaal, naar toonzetting, partituren, audiobestanden, vindt alles op www.kerknet.be

Voor de kandidaat dopelingen/vormelingen, hun catechisten, allen die hen omringen, maar ook voor onszelf kan een frisse kijk op *het gebed dat Jezus ons gegeven heeft* veel veranderen. Niet alleen voor de jongeren, maar evengoed voor ons geldt dat wij nooit te oud zijn om de kracht en de schoonheid van het Onzevader te (her)ontdekken.